

Strokovni list za povzdigo gostilničarskega obrta.

Olasilo „Deželne zveze gostilničarskih zadrug na Kranjskem“.

List izhaja 25. vsakega meseca.

Za člane v „Deželni zvezi“ včlanjenih zadrug stane list celoletno K 2.—, Sicer stane list celoletno K 5.—, polletno K 2,60, četrtletno K 1,30; posamezne številke 25 vinarjev.

Cena inseratom: 1/18 strani K 1,50, pri večkratnih objavah popust.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Marije Terezije cesta šte. 16.

Strankam je uredništvo na razpolago vsak ponedeljek in petek od 4.—6. popoldne.

Rokopisi se ne vračajo. Rokopise in objave je pošiljati do 5. oziroma do 20. vsakega meseca, s tem dnem se uredništvo zaključ.

Št. 11-12.

V Ljubljani, 25. decembra 1919.

Leto VI.

Ministrski svet razveljavil alkoholne naredbe za Slovenijo, Hrvatsko-Slavonijo in Vojvodino. Jedinствена naredba za vso Jugoslavijo.

Uradni list deželne vlade za Slovenijo z dne 3. decembra 1919, šte. 170 razglašča sledeče:

Štev. 752.

Naredba ministra za notranje zadeve z dne 13. novembra 1919, o omejitvi točenja alkoholnih pijač.*

Člen 1.

Po navratih, gostilnah, kavarnah, zganjetočih in v vseh drugih prodajalnicah alkoholnih pijač in v podobnih lokalih je prepovedano točiti in prodajati od sobote ob osemnajstih (šestih zvečer) do ponedeljka ob enajstih dopoldne žgane pijače: žganje, liker, rum, konjak itd.

Člen 2.

Notoričnemu pljancu je sploh prepovedano dajati alkoholne pijače. Če se gost opije v takem lokalni ali če se daje v takem lokalni pijača že pijanemu gostu, spada pod kazen lastnik obrata, odnosno poslovodja, kakor tudi sam pijan gost.

Člen 3.

Kdorkoli se javno zaloti v pljanem stanju, se kaznuje.

Člen 4.

Ista določila veljajo tudi za buffete, klubske lokale, čitalnice, restavracije na železniških postajah, kakor tudi za plesne, gledališke in kinematografske predstave, glasbene zabave, varieteje in javne veselice vobče; v javnih hišah (blodiliščih) pa je prepovedano točenje vsake alkoholne pijače.

*) Razglašena v „Službenih Novinah kraljevstva Srba, Hrvata i Slovenaca“ št. 142, izdanih dne 19. novembra 1919.

Voditelji železniških restavracij so dolžni imeti mineralne vode v malih steklenicah za zmerno, po oblastvih potrjeno ceno.

Člen 5.

Gostilničar ne sme gostu odrekati jedi zaradi tega, ker ne uživa alkoholne pijače.

Člen 6.

Osebam pod šestnajstim letom se ne sme v javnih lokalih vobče dajati alkoholna pijača, najs bi bili v spremstvu odraslih. Mlade osebe pod šestnajstim letom smejo zahajati v gostilne in kavarne samo v spremstvu roditeljev, odraslih sorodnikov in drugih nadzornih oseb ali na potovanju zato, da se nasitijo.

Člen 7.

Kdor prekrši določila te naredbe, tega kaznuje pristojno oblastvo prvič z denarno globo od (100) sto do (500) petsto kron, drugič z denarno globo do (1000) tisoč kron. Ista kazen zadene gosta, ki se je pregrešil zoper to naredbo.

Gostilničar, kavarnar itd., ki bi bil zaradi take prekršitve že dvakrat kaznovan, se kaznuje tretjič z najostrejšo kaznijo (z odtegnitvijo koncesije) po zakonih, ki veljajo v posameznih pokrajinah.

Ob neizterljivosti se izpreminja denarna globa v kazen zapora, pri čemer se za vsakih 20 kron računi po en dan zapora.

Člen 8.

Vse denarne globe, ki se plačujejo na podstavi te naredbe, gredo v korist državne blagajne.

Člen 9.

Ta naredba se mora izobesiti v vseh lokalih, navedenih v členih 1. do 3., kjer se toči in prodaja alkoholna pijača, tako, da je gostje ne morejo prezreti.

Kdor ne izobesi te naredbe v svojem lokalni, se kaznuje v zmislu člena 7. te naredbe.

Člen 10.

Ta naredba stopi v veljavo tistega dne, ko se razglašča; takrat preneha veljavati vsem naredbam, ki se ne skladajo s to naredbo.

V Beogradu, 14. novem. 1919.; šte. 7415.

Minister za notranje zadeve:
Sv. Prbličević s. r.

Zvezin občni zbor.

V naslednjem podamo poročilo o zvezinem občnem zboru, ki se je vršil 15. oktobra t. l. Dasi je poročilo vsled tiskarskega štrajka zelo zakasnelo, ga moramo podati, ker so sklepi storjeni na občnem zboru zveze obvezni za zadrug. — Navzoči! Predsednik g. Ogorelec, podpredsednik g. Kavčič, obrtno oblastveni komisar g. Jančigaj in 47 delegatov včlanjenih zadrug. Predsednik g. Ogorelec pozdravi navzoče, predstavi obrtno oblastvenega komisarja in otvori zborovanje ob 1/2 na 11. uro. — Prečita se zapisnik zadnjega občnega zbora in odobri. Tajnik poda kratko poročilo o delovanju zveze in tudi blagajniško poročilo, katero se po izjavi preglednika računov g. Boléta na znanje vzame in izreče vodstvu absolutorij. — K proračunu se od strani raznih delegatov poudarja, da dosedanji dvекronski prispevek posameznih članov zadrug nikakor ne zadošča za pokritje stroškov zveze in izdajanje strokovnega glasila, ter predlaga g. Kuralt iz Kranja: odslej bodi prispevek k zvezi od vsakega člana zadrug 5 K in naj se načelstvom naroča, da imajo to doklado redno pobirati in zvezi odrajtovati. Na dan glasovanje se ta predlog soglasno sprejme. — O reorganizaciji zvezništva in zadrugništva poroča tajnik, da se je delovanje obeh činiteljev intenzivnejše poprijeti, tako pri zvezi kot pri članicah zadrugah. Z zboljšanjem prispevkov, bo zveza v bodoče lahko marsikaj več koristnega storila, zlasti s širšim izdajanjem zvezinega glasila. Gospod Kuralt nasvetuje, naj se organizacija loti čimbolj go-

spodarskega delovanja t. j. s pridobitvami potrebščin, osobito sladkorja in take reči, zveza za zadruga in zadruga za svoje člane, da bodo tako imeli zadružniki tudi v gospodarskem oziru kake koristi. — Nato se prečita nekaj zakonskih osnov, tičoč se šurnega delavnika, zakona proti pijančevanju itd. in se predlaga proti raznim točkam teh osnov in že sklenjenih zakonov te-le resolucije: 1. Proti šurnemu delavniku za gostilničarsko obrt. 2. Proti raznim paragrafom načrtov zakona o omejitvi alkoholizma. 3. Za pripustitev točenja žganja za potrebo in 4. Za razširjenje policijske ure na deželi. — Vse te resolucije se soglasno z odobrenjem sklenejo. — Nato se vrši razprava o dobavljanju piva, ter sklene podatki na deželno vlado memorandum, da ista ukrene v toliko, da se pivovarniško podjetje »Union« razširi, razpiše nova emisija delnic in iste prepustijo vse gostilničarstvu v subskripcijo in tudi Delniška pivovarna naj se pozove, svojo postrežbo intenzivneje razširiti na Kranjskem, da ne bo pri dobavljanju piva v bodoče tolikih težkoč. — K točki 9. dnevnega reda se prečita sprememba pravil in predlaga tako, da se naj glasijo ista odslej »Zveza zadrug gostilničarjev itd. za Slovenijo«. Tudi ta predlog se soglasno sprejme. — K raznoterostim predlaga g. Šušteršič, naj se v vseh resolucijah posebno zahteva zastop interesentov v sosvete pri izdajanju novih naredb in zakonov. — Gosp. Kuralt predlaga, naj se v svrhu dobave sladkorja za gostilničarstvo izvoli odsek petorice, ki naj izposluje dotično dovoljenje pri vladi. V to se izvolijo gg. Kavčič, Krapeš, Bolé, Šušteršič Franc in Jakob Jesih. — Določijo se, da ima odslej izhajati zvezino glasilo v večji obliki na 8 straneh. G. Kavčič vabi tovariše na čimvečjo udeležbo kongresa, ki se ima vršiti 21., 22. in 23. oktobra v Novem Sadu, ki bo z ozirom na napade od raznih protialkoholnih gibanj, za gostilničarsko obrt največje važnosti, kakor tudi za vinogradništvo in vinsko trgovino. — S tem je bil dnevni red izčrpan in zaključni načelnik z zahvalo vsem udeležencem za udeležbo, občni zbor ob 1/4 na 1. uro popoldan.

Gostilničarski kongres SHS.

Kongres gostilničarjev, ki se je vršil v dneh 21., 22. in 23. oktobra pr. l. v Novem Sadu in Beogradu je bil velika manifestacija združenega gostilničarstva kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev. Prvikrat je združeno slovensko gostilničarstvo nastopilo braniti svoje pravice in zmagalo z vehementno silo, katera mu je lastna. Nakane abstinencijerjev in drugih podobnih društev, kojih člani se smatrajo za opravičene svoje trapaste ideje usiljevati tudi drugim, so našle pri demokratični vladj tal za ekspertiranje svojih fanatičnih nazorov, in že so bili v delu zakonit in naredbe, katere bi bile v stanu gostilničarsko obrt popolnoma uničiti. To zaznavši je naša zveza prva opozorila zagrebačko posestrimo na ta dejstva in ker se je leta že pripravljala sklicati shod hrvatskih gostilničarjev zaradi prepovedi točenja v dopoldanskih urah in za ureditev, oziroma zboljšanje obrtnega in točilnega zakona v smislu naših prejšnjih avstriskih zakonov, se je na to našo inicijativo program kongresa takoj razširil na drugo bojno polje — v protest proti nameravanim naredbam z zahtevo, da se pri ustvarjanju takih naredb privzame tudi interese v sosvet. — Po predidoci konferenci načelnikov zadrug v Zagrebu se je podal naš tajnik v Zagreb ter sta s tajnikom hrvatskega Zaveza sestavila temo in material za

obravnave na kongresu, kojega je tajnik hrv. zaveza g. Pavlekovič pri zborovanjih kongresa izborna interpretiral. Od strani Slovencev ni bila udeležba taka kot se je pričakovalo, vzrok temu je bil največ ker se je ravno ob istem času pričela tiskarska stavka in ni bilo možno zadeve zadostno razglašati. Bilo nas je vsega skup le 18 udeležnikov gostilničarjev, med temi častno zastopstvo gostilničark, štiri gospe in ena gospodična. Zastopane so bile Deželna zveza po podpredsedniku g. Kavčiču in tajniku Pintarju, zadruga ljubljanska po podnačelniku g. Fran Krapežu in odbornik g. Peter Štepic. Zadruga ljublj. okolice po g. Al. Javorniku, zadruga v Kranju po načelniku g. Fran Kuraltu, Kamnik po načelniku g. Anton Cererju, Bled po g. I. Klemenčiču z gospo soprogo. Gostilničarke so bile ga. Kavčičeva iz Ljubljane, ga. Debevc iz Kamnika, ga. Jekler z Bleda in gospodična Zupančičeva iz Višnje gore. Drugi tovariši so se pridružili med vožnjo iz Ljubljane do Zagreba. Tu nas je pričakovala že številna tovaršija bratov Hrvatov in Srbov. Kmalu po opoldanski uri nas odvede posebni vlak iz Zagreba v širne poljane Srema in Slavonije. Na vseh večjih postajah in križiščih železnic so prihajali novi tovariši naše svete vojske. Za one, koji so prvič tod potovali, je bila vožnja veleznimiva, najlepši je bil pogled, ko smo se približali Donavi in na Sremski Karlovac in Fruško goro z nepreglednimi vinogradi in sadovniki. Vožnja iz Ljubljane do Novoga Sada je trajala 26 ur. Ob 8. zjutraj smo dne 21. vkorakali z vojaško godbo v Novi Sad, ki je bil ves v zastavah.

Bilo nas je nad dva tisoč mož broječa armada. Z nastanitvijo so bile težave in mnogi so morali daleko ven na periferijo mesta v odkazana bivališča. Točno ob 11. dopoldne se je pričelo prvo zborovanje v narodnem gledališču. Predsednik Saveza g. Schmit pozdravi v prisrčnih besedah došle tovariše in tovarišice iz vseh pokrajin naše mile Jugoslavije v koji se danes prvokrat zedinjeni postavljamo v bran preteči nevarnosti, bil je veličasten prizor. Gosp. Schmit si imenuje častnimi predsedniki kongresa gg. Vlačka Radoviča iz Beograda, Frana Kavčiča iz Ljubljane in Anakuma Perišiča iz Sarajeva, za častne podpredsednike pa Vlado Jeliča iz Novoga Sada, Janko Grabušiča iz Gruža (Dalmacija) in Šimona Budinčevića iz Subotice, vsi zasedejo svoja mesta.

Navzoči so bili tudi zastopniki raznih oblastev in sicer Novosadski načelnik veliki župan prof. Jovan Živojnovič, veliki kapetan dr. Žarko Kovačević, del. ministra nofranjih poslov vladni poverjenik inšpektor Aleksijević, delegat ministra trgovine in obrti sekretar Miloš Arzenović, delegat ministra financ inšpektor Danilo Čuk in delegat Hrvatsko-Slavonskega gospodarskega društva Gijuro Kopač.

Kot poročevalci so bili tajnik Saveza v Zagrebu Srečko Pavlekovič, dr. Grebenac za Srbijo, Ante Pintar za Slovenijo, Rud. Zagradnik za Hercegovino in Bosno, Jovan Kanfor za Vojvodino. Po končanem pozdravnem govoru predlaga predsednik gosp. Schmit iz tega pomembnega, veličastnega zbora poslati regentu kraljeviču Aleksandru brzojavni pozdrav vernosti, udanosti in lojalnosti. Predlog je bil z viharnim odobravanjem pozdravljen. Nato pozove tajnika Pavlekoviča podati referate. Ta prečita predvsem brzojavni pozdrav regentu kraljeviču Aleksandru in nadalje v temeljitem 2 in pol ure trajajočem razlaganju navede vse krivice in težkoče, ki so se doslej in se danes še v večji meri dogajajo gostilničarski obrti. Zborovalci so neštetokrat ogorčeno protestirali in dali hrupno duška nevolji pri drastično opisanih dogodkih. Razprave prvega dne so se nanašale na naredbe o omejitvah

točenja alkoholičnih pijač, o premembi obrtnega in točarskega zakona v smislu gostilničarstva in o ustanovitvi osrednje zveze vsekupnega gostilničarstva kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev. K sklepu svojih izvajanj predlaga poročevalec sledečo resolucijo:

Gospod minister!

Kongres gostilničarjev, kavarnarjev, krčmarjev in hotelirjev, ki je dne 21. in 22. oktobra zasedal v Novem Sadu, je predstavnik mnogobrojnih tisočev obrtnikov kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev, predstavnik ogromnega stanu, ki z ozirom na obstoječi davčni in dohodarstveni sestav izkazuje visoko stopinjo finančialne moči države, stan, koji je z ozirom na svoje vseobče razseženo in neobhodno nujno poslovanje važen faktor v društvenem, obrtnem, trgovskem, industrijalnem, kulturnem in nacionalno ekonomskem pogledu. Pa ipak je imel ta stan zdržati silno borbo, bil je brezpraven, dolžnosti je nosil preogromne, ali pravci ni imel nikakih. Bič krutih obsodb gonil je njihove predstojnike in brezštevilne člane od urada do urada, od vlade do vlade, da bi uslišale njihove togove. Poleg težke življenjske borbe občutili smo tudi vso težo politične naše raztrganosti. Vsaka pokrajina je bila podrejena drugi vladi. Ali Bog pravice zjedini nam je očetnjavo in dal žezlo močni roki. Tudi naša pota so se zjedini in sestavila nas vse na eno pozornico, koja nas vodi na naše skupne vlade. Kar nas je doslej razdvajalo, nas nič več ne deli, a ostalo je le nekaj, kar nas je tudi preje držalo skupaj, t. j. naša nevolja. A tudi mi hočemo, da nas greje solnce svobode, da nas teši očetovska briga naših prvih poglavarjev, pričakujemo to v topli nadi in v sveti pravici. Trpeli smo v povečavanju naše nevolje le z ozirom na priliko tega velikega prevrata, ker smo si bili v svesti, da se v prvem začetku ne more vse urediti. Ako bi šlo tako dalje, bi morali misliti, da se nas popolnoma zapušča in vedno hujše goni v zdvojnost in propast. — Ne. — Vsi znaki govore zato nepobitno in vzdržujemo v naše državne krmilarje trdno upanje, da oni ne bodo dopustili, da propade naš toliko mnogobrojni stan, stan toliko eminentne važnosti. Gledajoči iz roba brezdnja v brezdan prosimo naše ministre, da nam hitro priskočite v pomoč. Nepravične naredbe, koje niso pogodile svoje, morda plemenito zamišljene svrhe omejitve točenja pijač, donajajo več zla nego bi ga mogli nam želiti najhujši protivniki. Rušijo vseobče gospodarske, obrtne, trgovske, industrijalne in socijalne interese, ponižujejo naš narod. A kolikor nas one naravnost ne tarejo, ubijajo nas globe, naložene v duhu rečenih naredb v nerazumu ali nepoznanju razmer. Več kot pol milijona kron znašajo te globe iz poslednjih nekoliko tednov. V teh nabrušenih ostrihcah stoji cel obrtni in točarski sestav, kar nas težko tišči in na škodo države preprečuje solidni naš razvoj. Kakor je nujna potreba, da se napominane naredbe ukinejo, tako je tudi velika potreba, da se celi obrtni in točarski sistem reformira. Država itak stoji pred reformo vseh zakonov, zastarelih ali needinstvenih, v tem pogledu ni odlašanja. Zakon je temelj države, a na slabem temelju all brez njega ni mogoče, da se stavi velebna zgradba. Ni tukaj mesta, da dajemo duška našemu bogatemu izkustvu v pogledu potrebne reforme, pri izdelovanju novih zakonov hočemo imeti za to priliko. V velikem delu sestave zakonodajstva je vsakdo dobrodošel, je pa le v interesu države, da se poslušajo vsi interesenti, a preje nego se izda zakon, ki urejuje njihove prilike. Kakor je izdelovanje zakonov važno delo, kojemu je treba posvetiti vso pozornost in kakor so z druge strani naše potrebe goreče, nedostatki javnih uredb glede naše zaščite zelo

vefiki, se izkazuje nujna potreba, da se ustrojijo posebni odseki za gostilničarstvo pri ministrstvih kot pri ukrajinskih vladah, koji odseki bodo za to prehodno dobo pri izvrševanju reform zakona v stanu vpostaviti in vzdržavati ravnotežje med občimi interesi in interesi takega stanu, kakor je naš stan, ki s svojim poslovanjem zahteva posevno posebno mesto med ostalimi obrti. — Stisnjeni na mali prostor te resolucije, omejimo se z ozirom na zamrzeno sedanje stanje zakona, vočigled našim silnim tegobam, vočigled dolgotrajnemu in obilnemu našemu skustvu in vpajočim potrebam naših stanovskih tovarišev in naroda ni drugega mogoče nego, da sumarno predložimo resolucijo kongresa, koje smer je:

1. Na neodložljivo ukinjenje naredb izdanih v področju Slovenije, Banovine in Vojvodine o prepovedi točenja žganja odnosno omejenje točenja in prodaje alkoholnih pijač in preklic vseh glob in kazni, ter da se nove tozadevne naredbe ali zakoni izdajo po predhodnem zaslišanju vseh interesentov v razpravi v tem vprašanju.

2. Na brezodložljivo ustanovitev posebnih odsekov za gostilničarstvo pri ministrstvih in pokrajinskih vladah.

3. Na najhitrejšo reformo obrt. zakonov z naročitim normiranjem, da se za kavarniški, gostilniški obrt uvede vsposobljenje in da se pri udeljenju vsake obrtnice mora zadobiti mnenje dotične stanovske organizacije in da v razpravi o tej reformi sosvetujejo vsi interesenti.

4. Na skorajšno reformo točarinskih zakonov, a da v razpravi o tej reformi sodelujejo vsi interesenti.

V svesti si važnosti teh vprašanj zajeimo vstrajno sodelovanje, predpostavljajoči obče narodne interese svojim posebnim, stoječi nepobitno na braniku naših človeških in državljanskih pravic. Iz tega branika dvigujemo i danes naš glas in prosimo našo centralno vlado, odnosno njene predstavnike da uslišijo naše pravične zahteve, a kot plačilo za njihov trud jih čaka blagodarnost naša in celega naroda.

V Novem Sadu, 22. oktobra 1919.

Kongres gostilničarjev, kavarnarjev, krčmarjev in hotelirjev kraljestva SHS.

Predsednik:

Franjo A. Schmidt.

Za Srbijo:

Vlajko Radović.

Za Vojvodino:

Vlado Jelić.

Za Dalmacijo:

Janko Grabušić.

Za Črno goro:

Mihovil Tatalović.

Glavni izvestitelj:

Srečko Pavleković.

Za Herceg - Bosno:

Avakum Perišić.

Za Slovenijo:

Franjo Kavčič.

Za Hrvatsko i Slavonijo:

Franjo A. Schmidt.

Kongres je resolucijo soglasno sprejel in se izrekel, da je isto izročiti vsem ministrom in vladam.

Izvestitelj zaključuje razprave prvega dne kongresa ter pridejo nadaljne točke prihodnjega dne na razpravo. Omenja še, da ako bi se persekucije napram gostilničarstvu i nadalje godile in bi se ta stan še nadalje tlačil in preganjal z dosedanjim sistemom, ne preostaje drugega, kot generalni štrajk vseukupnega gostilničarstva. Naj živi sloboden gostilničarsko - krčmarski obrt v slobodni državi Slovencev, Srbov in Hrvatov. V tem dospe zahvala regenta Aleksandra, ki

se glasi: Gostilničarski kongres, Novi Sad: Primio sam sa zadovoljstvom pozdrav, koji mi je bil poslan iz zbora gostilničarjev, kavarnarjev, hotelirjev in krčmarjev. Moram uveriti zbor, da mora upravičena zahteva tega stanu dobiti v naši kraljevini isto ono interesovanje in negovanje, koje je posvećeno svakemu drugemu društvenemu redu. Za hvaljujem najiskreneje na izraženem plemenitem spominjanju in želim uspeha. — Aleksander.

Kongresisti so stoje poslušali Aleksandrovo zahvalo in burno pozdravljali mladega kraljeviča Aleksandra. Predsednik gosp. Schmidt zaključuje današnje razpravo in napove nadaljevanje kongresnega zborovanja na drugi dan ob 10. dopoldne. Nato se je vršil svečani banket v veliki dvorani hotela »Svobode«, katerega je priredil podpredsednik vojvodinske gostilničarske zveze gosp. Anton Földi. — Banketa se je udeležilo nad 300 gostov, drugi so se porazdelili po raznih restavracijah. Ob 5. popoldne je bil izlet v Petrovaradin, koder so tamošnji tovariši izletnike najpriskreneje sprejeli. Na večer je bil povratek z vojaško godbo v Novi Sad, kjer so bile prirejene različne zabave in v gledališču v počast kongresistom svečana predstava. Drugi dan kongresa se je pričel končno ob napovedani uri v skoro docela napolnjeni veliki dvorani hotela »Svobode«. Prisotna in zastopana so bila naslednja oblastva: Ministrstvo za notranja dela, ministristvo trgovine in obrta, ministristvo financ; opravili so se: ministristvo za socialno politiko, ministristvo zdravstva, deželna vlada za Slovenijo, deželna vlada za Bosno in Hercegovino, trgovska in obrtniška zbornica v Zagrebu in Osjeku, trgovska in obrtna kamora v Dubrovniku pa je poslala svoje delegate. Takoj v početku zborovanja so podali gostilničarji kolodvorskih restavracij pritožbo zaradi znižanih cen jestvin, ki jim jih predpisujejo direkcije železnic. Prečital se je dopis prof. državne gimnazije v Dubrovniku g. Ive B. Lovričevića, v kojem predlaga kongresu, da se tudi vprašanje jedilnih listov glede terminologije uredi jedinstveno. Veliko ogorčenje je povzročilo poročilo o redarstveni odredbi v Djakovu, koja ukazuje, da se mora gostilničarja, koji ima količak čez policijsko uro odprto, takoj aretirati in zapreti. Sklene se, vse podvzeti, da se te vrste paševanje iz naše domovine iztrebi. Nato so prišla na vrsto poročila in resolucije posameznih zvez, tako beogradske, dalmatinske, herceg - bosanske in vojvodinske. Poročilo zveze za Slovenijo otvori podpredsednik gosp. Fran Kavčič iz Ljubljane, naglašajoč z radostnim pozdravom idejo za ustanovitev državne zveze, ker je meč presekala vsako vez med Dunajem in tamošnje državno zvezo, kamor smo preje morali gravitirati, a sedaj je srce polno nade v srečnejšo bodočnost, ko se Slovenec, Srb in Hrvat združijo v eno dušo in eno telo. Tajnik Ante Pintar poda dve resoluciji in eno spomenico, koje je sklenil občni zbor zveze predlagati kongresu. Te so sledeče:

Na občnem zboru zveze dne 15. oktobra 1919 v Ljubljani zbrani zastopniki gostilničarstva vse Slovenije, sklenemo podati potom predstaviteljev gostilničarskega kongresa v Novem Sadu na prizadeta ministristva v zadevi načrta zakona o omejitvi alkoholizma sledečo resolucijo:

1. Pred vsem protestiramo protj temu, da se take tako globoko v državno in zasebno gospodarstvo segajoče naredbe izdelujejo brez zaslišanja interesentov, brez parlamenta in izvoljenih ljudskih zastopnikov, kar na željo posameznih pristransko fanatiziranih družb.

2. Načrt zakona je v kolikor nam je dosedaj znan že v tem nedopusten in prenegel, ker posega v obrtni red oziroma istega pre-

urejuje le na škodo te vrste obrtnikov, ne pa, da bi s tem le trohico mogel služiti omejitvi pijanstva. Osobito v II. poglavju obrtne določbe (§ 9) se dovoljuje kupiti najmanj 5 l žganja, ki ga imovijt kupec lahko pije doma kot vodo, siromaku pa se ga ena osminka tudj v najnujnejšem slučaju potrebe ne sme privoščiti. — (§ 10) Volitve ali delavski štrajki gotovo ne trajajo po tri mesece, a oblastvom je naročeno v takih slučajih datj zapreti gostilne kar za tri mesece; kdo jih odškoduje, to zakonodajca ne skrbi. — (§ 11) Ako se izliubj v katerem kraju kakemu trapastemu fanatiku nabratj tri petine podpisov prebivalstva protj točenju alkoholnih pijač, mora obrtna ali policijska oblast I. inštanca takoj najmanj za tri leta zapreti v tistem kraju vse gostilniške obrate; kdo in s čim se bo med tem preživljalo prizadete rodbine gostilničarja, tega modrost zakonodajca ne pove.

3. Ker je govora v § 12, 13 in 15 te naredbe o koncesijoniranju na drobno prodaje alkoholnih pijač izven gostilen, podamo protj temu odločen ugovor, da bi se prodajanje pijač toleriralo še drugod kot pri koncesijonirani obrti gostilničarstva sami, ter zahtevamo določbe, da je za prodajanje pijač, bodisj alkoholnih alj nealkoholnih, v steklenicah alj odprto, edino le gostilniška obrt poklicana, trgovec naj ima odkazan svoj resort, gostilničarstvo pa svojega. Kdor nj namenoma slep in gluh, mora vendar videti, da se ravno vsled te zmesi največ popija zakotno po trgovinah, brardjerijah in konzumjih, koder nj mogoče nobenega policijskega nadzorstva.

4. Določba, ki se glasi, da se županu kakega kraja sploh ne more dovoliti gostilna alj da gostilničar ne more biti župan, pa zadeva naravnost v kršenje najprimjivnejših državljanskih pravic, alj pa se smatra gostilničarja že za zločince!

Izjavljamo, da z radostjo pozdravljamo izdajo resnih in temeljnih zakonov protj gnusnemu pijančevanju, a biti morajo taki, da zadenejo resnično le krivce in notorične pijance, ne pa, da že vnaprej izgledajo kot zatiranje za državo nad vse koristnega cvetočega obrtništva in utesnitev človeške svobode.

II.

Na občnem zboru zveze gostilničarskih združenj za Slovenijo dne 15. oktobra 1919 v Ljubljani zbrani delegati, sklenemo soglasno protj odredbi deželne vlade za Slovenijo z dne 9. januarja 1919 št. 259 glede omejitve alkoholizma, podati na ministristvo za obrt in trgovino sledečo

resolucijo:

Z ozirom na to, da je pijančevanje po naših krajih že docela ponehalo, da se celo v veliko manjši meri konzumirajo pijače, kakor je bilo to pred vojno in po največ iz vzroka, ker so vse pijače nezaslišano drage, osobito pa žgane pijače imajo tako ceno, da si jih razen bogataša nihče ne more v večji meri privoščiti. — So pa dejstva, da mnogokateri, ki njma mleka ne sladkorja, ne kaj drugega gorkega za zajutrek, izpije čašo žgane pijače in povžije svoj kos kruha in je s tem za ves dopoldan opravljen. Tu je potreba dajanja žganja neobhodna, ker služj le kot živilo. — Za dopustitev v takih slučajih, kjer je evidentno, da se ne gre za pijančevanje ali potrato žganj pijač, dajati po potrebi žganje, se je od strani gostilničarstva že opetovano zaprosilo, a vlada SHS. v Ljubljani tej upravičeni želji noče ustreči. — Zato stavimo na ministristvo za obrt in trgovino nujno prošnjo, naj naroči deželni vladj SHS. v Ljubljani, da ista doda k začetku navedeni naredbi dodatek, da je prodajanje alj davanje žganja takrat, kjer se

uživa isto malenkostno le kot živilo ali okrepcilo dovoljeno in da ne bo dotični, ki se je tacega prosilca usmijlil, kaznovan na barbarski način kar po 500 in 1000 K za posamezen malenkosten slučaj.

III.

Spomenjca.

Na občnem zboru zveze gostilničarskih zadrug za Slovenijo dne 15. oktobra 1919 v Ljubljani zbrani zastopniki 40 zadrug gostilničarske obrti konstatiramo, da je naredba z dne 12. septembra 1919, tičoč se uredbe delavnega časa v industrijskih, obrtnih, rudarskih in prometnih podjetjih, spoznana za gostilničarsko obrt vseh panog v marsičem nemogoča, ter se zahteva opiraje se na § 1 te uredbe, da je gostilniško obrt smatrati za tako, ki je podvržena modifikacijam, ki so neizogibne z ozirom na značaj te obrti, ter da se pri modifikacijah vsekakor zaslišijo interesenti. — Delavstvo v gostilniških, kavarinskih in hotelskih obrtih nima opravila s takim naporom kot rokodelsko, tovarniško in industrijsko delavstvo, mora biti sicer cel čas obratovanja na razpolago, a uživa čez dan večkrat odmor in počitek. Skrajšanje delavnega časa v gostilniški in hotelski obrti, bi bilo na občutno škodo uslužbenstva samega, zato je to obrt podrediti določbam § 4 in 5 te naredbe z najširšimi modifikacijami, ter preuredba dotičnih določb neizogibna. — Kongresu gostilničarskega celega kraljestva SHS. v Novem Sadu se naroča, dati to spomenjco z drugimj resolucijami vred na glasovanje in predložiti ministrom v Beogradu v uvaževanje.

Temu sledijo še razna poročila posameznih zadrug in gostilničarskih korporacij, kakor tudi posameznih slučajev. Po izčrpanju dnevnega reda zaključuje načelnik g. Franjo Schmidt zborovanje z apelom na vse udeležnike, da naj poneso svojim tovarišem pozive, v tesno združenje in složno delovanje v vseh strokah našega stanu, da postanemo procvitajoče moderno in rodoljubno gostilničarstvo. Z vzklikom »Živio naš predsednik g. Franjo Schmidt« se je zborovanje končalo. — Tretji dan t. j. 23. oktobra ob 6. uri zjutraj so krenili vsi kongresisti z vojaško godbo na posebne parnike, da se prepeljejo iz Novega Sada v Beograd. V Beogradu so sprejeli izletnike tamošnji tovariši najpriprčneje, na čelu jim g. Mihajlo Nikolič. Po izmenjanih pozdravih se je krenilo preko Kalimegdana proti konaku ministrskega predsednika spremljani od kraljevske vojaške godbe. Prišedši pred ministrsko predsedstvo se je vstavela ta ogromna manifestacijska procesija, nakar je zaigrala godba narodno himno in se je na balkonu pojavil ministrski predsednik Ljuba Davidovič.

Tajnik hrvatskega saveza g. Pavleko- vič je zagovoril ministrskega predsednika z vznešenim govorom, izrazivši mu kongresne pozdrave v imenu stotisočev stanovskih tovarišev. Povdarjal je, naj blagovoli gospod ministrski predsednik uvaževati, da se je gostilničarstvo cele naše države odločilo na ta težak in naporen pot, ne iz ošabnosti ali luksusa, nego so ga v to gnala neurejena stanovska vprašanja in ubijanje obrtne svobode. Gostilničarstvo je globoko uverjeno, da bode tukaj našlo lek svojim ranam. Z vzklikom »Naj Bog poživi Njegovo Visočanstvo kraljevica Aleksandra!« zaključuje svoj pozdravni govor. Iz ogromne množice navzočih se je po vsej ulici razlegalo »Živio Aleksander!«. Ministrski predsednik Ljuba Davidovič se je zahvalil na izbranih besedah pozdrava in naglašal, da zna dobro ceniti važnost gostilničarske obrti iz socialnega, društvenega in prometnega stališča

in da hoče rad podpirati vse želje gostilničarstva. Povdarjal je, da kadar se bodo razmere v Evropi konsolidirale, bode v tujkem prometu zavzemalo in vršilo gostilničarstvo važno kulturno in nacionalno mislo, tak stan se mora podpirati. Minister se je še enkrat zahvalil za ovacije in kongresni pozdrav, ter se poslovil. Manifestanti so zaorili »Živio ministrski predsednik!« in nato krenili do spomenjka kneza Mihajla, ter se v večjih gruclah razšli k obedu. Predsedništva vseh zvez pa je g. Vlajko Radovič povabil na skupen obed. — Ob 5. uri popoldne je sprejel ministrski predsednik kongresne poslanike, koje štá vodila Mihael Nikolič in Franjo Schmidt, vseh delegatov je bilo 26. Kongresni poročevalec Pavleko- vič je razložil ministru vse neprilike in težkoče, katere ima gostilničarstvo prenašati in obrazložil naše zahteve, ter mu izročil na kongresu sklenjene resolucije. Ministrski predsednik g. Ljuba Davidovič je odgovoril na vse poedine mu izjavljene pritožbe, ter se izrekel za priporočene potrebne reforme, ter pripoznal težek položaj našega obrtnega stanu in izrekel nado, da se bode s skupnim delom to breme olahkotilo. Splošno je izražal mnogo poznavanja in razumevanja za gostilničarsko obratovanje, ter izjavil, da se bodoči mednarodni promet ne da misliti brez dobro urejenega strokovnega gostilničarstva. Izrazil je veselje nad našim zedinjenim nastopom in delom, ter zagotavljal vse prisotne, da če izdati odredbe, da se bo v bodoče v vseh vprašanih, koja zadevajo gostilničarsko stroko, imelo preje zaslišati mnenje interesentov. Priznal je neosnovanost v raznih pokrajinah izdanih protialkoholnih odredb, ter hoče izdati ukaz, da se uknejo, koder bode mogoče. Izdati se mora za celo državo enaka naredba, pri tem pa se mora pozvati na sodelovanje gostilničarske zveze. Nato je g. ministrski predsednik konferiral še z vsakim posameznim delegatom, nakar se je delegacija skupno poslovila v dobri zavesti, da bode se v najkrajšem času obrnilo na bolje, ter ustrezno perečim zahtevam gostilničarstva. — In res je vršil nato že 29. oktobra ministrski svet, pri katerem se je imela završiti naredba za omejitve točenja in prodaje alkoholnih pijač, s katero naredbo so se razveljavile dosedanje tozadnevne naredbe v Sloveniji, Hrvatski, Slavoniji in Vojvodini. Na ta posvet so bili pozvani vsi zastopniki gostilničarskih zvez cele države. 29. oktober je velik dan vseskupnega južnega Slovanstva, ker smo se tega dne rešili verig in okov avstrijskega robstva in na obletnico tistega dne, rešilo se je gostilničarstvo verig in okov protialkoholnih naredb in ubjalne politike naših abstinentnih družb, ki so hotele posegati v naše obratovanje. — Na tem ministrskem svetu, sporazumno z zastopniki gostilničarstva sklenjeno naredbo prjubčujemo danes na prvem mestu našega lista, ter nujno opozarjamo nanjo in prosimo, da se iste brezpogojno strogo držite. — Vračajoč se še k sklepu kongresnega potovanja, so se zbirali kongresisti na večer 23. oktobra v dvoranah hotela »Ruskij car« na skupni odhod iz Beograda, ki se je vršil okoli 8. uri zvečer. Vsi hotelski prostori so bili polni vrvečega občinstva. Iz obrazov vseh se je čitalo zadovoljnost in zavest, da smo zmagali. Spremljani od kraljevske gardne godbe in velikanske množice beograjskega občinstva, in z viharnimi pozdravi smo odkorakali na beogradski kolodvor, od koder nas je odpeljal hlapec zopet domov v razne kraje širne naše domovine.

Pravilnik

za hotele, kavarne, okrepcevalnice, pivnice, krčme, kuhinje, izkuhe, izdan na podstavu člena 33. sanitetnega zakona.*

1. Nihče ne sme otvoriti nobenega gorjomenjenih obratov, dokler se mu prostori v zdravstvenem oziru ne pregledajo in ne odobre za uporabo. (Člen 29. obrtnega zakona.)

Gospodar obrata mora razen pravice za otvoritev obrata predložiti zdravniško izpričevalo, da ne boluje niti za kužno, niti za prenosno boleznijo, zlasti pa ne za sifilido ali za odprto tuberkulozo.

3. Istotako morajo pomočniki v obratu kakor vsi tu zaposleni dobiti zdravniško izpričevalo, da so zdravi in sposobni za svol poklic.

4. Vsi prostori, namenjeni javni uporabi, morajo biti kar najbolj snažni.

5. Hotelske sobe morajo biti snažne, po beljene ali poslikane, brez mrčesa, opremljene z neoporečenimi posteljami in snažno posteljnino. Postelje se morajo prevleči vsak teden po enkrat in vselej pred novodošlim potnikom. Istotako se morajo otirajči premeniti za vsakega gosta.

6. Kavarinske posode za vino, pivo, kavo in ostale pijače morajo biti vedno snažne ter se morajo dobro izmiti za vsakim gostom, Uporabljeno orodje za jed se mora umiti za vsakim gostom.

7. Vsi ti obrati morajo imeti poseben prostor za kuhinjo z železnim ognjiščem za kuhanje in pripravljanje jedi. Posode za jedi morajo biti neoporečne; ako pa' so za pokositranje, morajo biti vedno dobro pokositrene. V tem prostoru ne sme nihče stanovati. Kuhinjo je treba pospraviti vsak dan po izdaji kosila in večerje, tla pa obrisati z vlažnim krpami.

8. Vsa jedila morajo biti okusno napravljena iz neoporečnega mesa in ostalih živil. Vsa živila, ki se rada pokvarijo, se morajo v posebnih škrmbah varovati muh in poleti še hraniti v hladilnicah (aparatih za led).

9. Mize, na katerih se je, morajo biti pogrnjene s snažnim prtom, ki se mora zamenjati vsaj dvakrat na teden. Serviete se mečejo v pranje za vsakim gostom (priporočajo se zategadelj serviete iz papirja, ki se po eni uporabi sežigajo). Po krčmah in izkuhij, kjer ni prtov, se morajo vse mize na katerih se je, vsak dan porjati ter vedno imeti v največji snažnosti.

10. Strežništvo v teh obratih mora biti vedno snažno, ostriženo in obrito, z dolgim snažnim predpasnikom preko prsi in pasu. Da so predpasniki vedno snažni, jih je treba zamenjati, čim se onesnažijo, a vsaj dvakrat na teden.

11. Tla takih obratov se morajo dvakrat na teden porjati in vsak dan obrisati z mokrimi krpami. V zimskem blatnem času tudi češče. Stole je treba vsak teden po enkrat obrisati s kako desinfekcijsko tekočino.

12. Stranišča teh obratov morajo biti kar najbolj snažna; angleški sistem stranišč mora biti vedno brezhiben. Stranišča brez vode, kakor tudi pisoarji se morajo vsak dan izplakniti z vodo, osnažiti in potem politi s kako tekočino za desinfekcijo.

13. V hotelskih sobah, po vseh prostorih teh obratov mora biti zadosti pljuvalnikov, ki se morajo vsak dan izprati; vodo z dodatkom kake desinfekcijske tekočine je treba vsak dan premeniti. Pljuvalniki morajo biti postavljeni na vidnem kraju in nad njimi bodi nabiti najisnejši opomin: »Ne pljuj po tleh«.

* Razglašen v »Službenih Novinah Kraljestva Srba, Hrvata i Slovenaca« št. 78.

14. Občasne sanitetno - policijske komisije bodo pregledovale te obrate in podajale poročila o njih snagi in primernosti. Sanitetni nadzorniki so dolžni nadzirati te obrate glede snage hotelskih sob, kuhinj, oprave za kuhanje, jedi in pijače, glede kavarniških prtov in snažnih tal in primernosti pljuvalnikov kakor tudi snage po straniščih.

Zdravniki naj presoajo higienske pogoje teh obratov in naj skrbijo za zdravje gospodarjev in vseh tu zaposlenih oseb; predpisujejo naj potrebne desinfekcijske pomočke ter naj glede snage in drugih zdravstvenih ukrepov dajo potrebne nasvete.

Vsak pregled in vsaka nepravilnost se mora zapisati v posebno knjigo »kontrolnik«, ki jo mora imeti vsak lastnik obrata, tako da je mogoče videti, kdaj, kako in s kakšnimi predlogi se vrši nadzorstvo.

15. Te naredbe morajo biti natisnjene in v vsakem lokalni nabite na vidnem kraju.

Kdor se pregreši zoper nje, se kaznuje na podstavi § 33. sanitetnega zakona z zapornim do 30 dni, oziroma z denarno kaznijo do 150 dinarjev.

16. Ministrstvo narodnega zdravja kot vrhovno oblastvo bo svojih organih vršilo občasne revizije; za vse nepravilnosti bodo odgovorna ona oblastva, ki so po zakonu dolžna nadzirati te obrate.

Iz ministr. narodnega zdravja v Beogradu, dne 16. julija 1919; št. 12.951.

Naredba deželne vlade za Slovenijo,

s katero se izdajajo predpisi za pospeševanje ustanovitve strokovnih obrtnih zadrug in zvez obrtnih zadrug

Člen 1.

Obrtne zadruge.

Strokovno zadrugo je ustanoviti, ako se večina obrtnikov, ki v sodnem ali političnem okraju izvršujejo isti obrt, izreče za tako ustanovitev na posebnem, v ta namen sklicanem ustanovnem zborovanju in ako sklepu pritrjuje pristojna trgovska in obrtniška zbornica ter ga odobri deželna vlada za Slovenijo, oddelek za trgovino in obrt. Ob istih pogojih je ustanoviti strokovno zadrugo za obrtnike, katerih obrti so sorodni ali pa so naštetji pod isto točko seznamka rokodelskih obrtov.

Ob snovanju trgovskih zadrug in gremijev je smatrati trgovce vobče za obrtnike, ki izvršujejo sorodne obrte.

Za nekatere maloštevilne obrte, ki se še označijo v posebni izvršilni naredbi (čl. 3.), je ustanoviti deželne strokovne zadruge za vse območje deželne vlade.

Člen 2.

Zveze obrtnih zadrug

Za strokovne zadruge je po možnosti ustanoviti strokovne zveze obrtnih zadrug.

Vsaka obrtna zadruga je član strokovne zveze obrtnih zadrug, ako taka zveza ne posluje, pa pristojne splošne teritorialne zveze obrtnih zadrug.

Za vse zveze obrtnih zadrug v Sloveniji naj se osnuje v Ljubljani osrednja deželna zveza obrtnih zadrug, v kateri so včlanjene tudi vse deželne strokovne zadruge.

Za trgovske zadruge in gremije je ustanoviti zvezo trgovskih gremijev, katere člani so vsi trgovski gremiji in vse trgovske zadruge v Sloveniji.

Člen 3.

Izvršilna naredba.

Deželna vlada za Slovenijo, oddelek za trgovino in obrt, se pooblašča, da po zasli-

šanju trgovske in obrtniške zbornice in poslujočih zvez obrtnih zadrug izda izvršilno naredbo, v kateri je navesti one obrte, za katere naj se po členu 1. osnujejo deželne strokovne zadruge, ter označiti obrte, za katere se morajo z ozirom na njih posebnost ustanoviti strokovne zadruge in strokovne zveze obrtnih zadrug. V tej naredbi se lahko tudi določi teritorialni obseg posameznih obrtnih zadrug in zvez obrtnih zadrug.

Člen 4.

Deželnovladnemu oddelku za trgovino in obrt je naročeno, da izvrši to naredbo.

Člen 5.

Naredba stopi v veljavo z dnem razglasitve.

Deželna vlada za Slovenijo v Ljubljani, dne 15. novembra 1919.

Predsednik: dr. Žerjav s. r.

Na delo.

»Uradni List« deželne vlade za Slovenijo razglasa naredbo, katero podamo na drugem mestu današnjega lista, tičočo se ustanovitve zadrug in okrajnih zvez raznih obrti. Celi svet se organizira v strokovne skupine. Naša, to je gostilničarska obrt je po večjem že organizirana, se pa še večji okraji, koder ni prav nobene organizacije, v tem prednjači naša Dolenjska. Zveza je vže pred sedmimi leti sklicala v Novem mestu shod za ustanovitev gostilničarske zadruge, koja naj bi obsegala ves politični okraj in bi bila močna postojanka za obrambo gostilničarskih interesov in pravic. Neka vplivna oseba pa je bila tako kratkovidna, da se je trudila dobiti nekaj glasov večine za odklonitev predloga za ustanovitev zadruge. Zbog takega nezumevanja o organizaciji tega tako važnega stanu se potem ni Zveza dala truditi tem ljudem pomagati. No, sedaj, upamo, bodo tudi najskrajnejši kratkovidnejši morali uvideti, da tako ne bo šlo več. Vse vlade se danes ozirajo le na skupine, zadruge, zveze, društva in podobne organizacije, posameznik ne opravi nič. Na delo torej, razumniki v gostilniški obrti, povsod, koder še nimate zadrug, obvestite nas o svoji želji. Po ustanovitvi zadrug in zvez bo ukrenila nadalje vse potrebno, da se taka ustanovi. Gostilničarski stan je prevažen faktor v državnem, finančnem, gospodarstvenem in narodno-političnem pogledu, da bi ob strani stal in brezdelno gledal, kako si drugi sloji pomagajo s krepko organizacijo, ki naravnost sami odločujejo svojo smer in usodo. Torej, kvišku in na delo, da ne bodo še le vlade prisiljene nas goniti skupaj in organizovati.

Zavedni gostilničar.

Zvezine objave.

Kakor iz poročila o občnem zboru, razvidite, bo »Gostilničar« odslej izhajal v večji obliki t. j. na 8 straneh mesečno. Ker se s tem trošek zdatno pomnoži je občni zbor sklenil tudi članarino zvišati na 5 kron. Vsaki član zadruge ima torej ta znesek plačati bodisi zadrugi ali pa zvezi naravnost. Zadruge imajo tedaj na občnih zborih skleniti ta prispevek od svojih članov pobirati in ga zvezi odrajtovati. Tiskarska stavka nam je letos eno številko onemogočila, zato izdamo danes skupno dve številki. List se bo v bodoče, ako bodo prispevki redno prihajali, skušal izdatno zboljšati, širiti stanovsko zavest, biti dober svetovalec v pravnih in obrtnih zadevah prinašati točna poročila o vinskem trgu, informirati tovariše o narebah in predpisih in splošno odločno braniti gostilničarske interese.

Brez stanovskega glasila gostilničarska obrt dandanes sploh ne more več biti. Cena pa je tako nizka, da ga danes ni usta, ki bi se zamogel za ta denar dobiti. Razvideti morate iz tega, da organizacija ne išče nobenega dobička, samo, da se stvarni stroški pokrijejo. Prosimo pa ojnena načelstva, da skrbijo za kolikor mogoče redno dohajanje članarine. Vsem tovarišem širne naše ljubljene Slovenije želimo srečno in veselo novo leto! Vinko Ogorelec, predsednik. Ante Pintar, tajnik.

Naredba osrednje vlade oziroma ministrstva za narodno zdravje z dne 16. julija 1919 št. 12.950, ki smo jo podali v »Gostilničarju« št. 8, dne 25. avgusta 1919 mora biti v vseh gostilniških in hotelskih obratih nabita na vidnem mestu. Oblastva zahtevajo to odredbo natančno spolnjevati in bi zadostovalo če bi naši tovariši dotični odtis iz našega lista v to porabili, a njihče menda ne uvažuje navodil, ki jih Vam dajemo. Bolje je plačati kazni, kaj ne? Na mnogostranske želje ponatisnemo danes še enkrat to naredbo in opozarjamo nujno vse člane da v današnje številko ne zavijajo klobas, kot v kak dnevnik. Danes prinesemo dve najvažnejši naredbi, to je to zgoraj omenjeno, in naredbo o točenju žganja, obe dve morata biti razobešeni v obratovališčih, sicer so kazni nezogibne, in nobeno stokanje ne bo pomagalo, tem zahtevam se mora ustreci.

Zadružne zadeve.

Izšle so nove naredbe ministrstev in pokrajinskih vlad tičoč se gostilniške obrti. Te naredbe morajo biti v lokalih nabite in bodo policijski organi dobili nalog to nadzorovati; kdor bi ne imel teh predpisov, bo kaznovan.

Zveza bo dala te zakone natisniti in jih vsem zadrugam doposlala, da jih svojim članom razdele. Prosimo načelstva, da v to svrhu naznanite zvezi število članov zadrug, da prejmete nato zadostno število teh tiskovin.

Občni zbor »Gostilničarske zadrug« v Mozirju se vrši v nedeljo dne 11. januarja v gostilniških prostorih g. Goltnika. — Na dnevnem redu je tudi sklepanje o pristopu k »Zvezi gostilničarskih zadrug za Slovenijo v Ljubljani«.

Kletarski tečaj.

V primeru z drugimi, bolj naprednimi vinorodnimi deželami, je naše kletarstvo še na nizki stopnji.

Zaradi tega je zlasti sedaj, ko je nastala potreba, da vino izvažamo, nujno potrebno, da se naši vinogradniki poprimajo boljšega kletarjenja ter da pridelujejo dobro, okusno, čisto in stanovito vino, ker je drugače nemogoče, s pridelki drugih vinorodnih dežel uspešno konkurirati.

Kaj pomaga gospodarju - vinogradniku še tako lepo grozdje, ako ne zna iz njega pripraviti tako pijačo, kakoršno se dandanes po svetu zahteva?

Ravnotako je tudi za kletarje, vinske trgovce in gostilničarje, ki posredujejo prodajo vina med pridelovalcem in občinstvom, znanje unnega kletarstva, zlasti pravilnega ravnanja s posodo in z vinom neobhodno potrebno, kajti iz najbolj zlahtne kapljice se z nepravilnim ravnanjem lahko naredi najgnusnejša pijača!

Da imajo ukaželjni priliko, se v umnem kletarstvu temeljito izučiti, priredi višji vinarški nadzornik B. Skalicky pri državni vzorni kleti v Novem mestu tekom tekoče zime več trodnevnih kletarskih tečajev.

Kdor se misli katerega teh tečajev udeležiti, zglasí naj se t a k o j pri drž. vinarškem nadzorstvu v Novem mestu.

Ker je število udeležencev za vsak tečaj omejeno, treba se je, komur je na stvari težeče, čim prej zglasiti.

Vsak, kdor bo v tečaj sprejet, bo o tem potom posebnega vabila vsaj en teden pred pričetkom tečaja obveščen.

Drž. vinarsko nadzorstvo za Kranjsko v Novem mestu.

Oddaja trt. Iz državnih trtnih nasadov na Kranjskem se bodo oddajale trte vinogradnikom pod sledečimi pogoji kot druga leta. Cene za male kmečke posestnike so za 100 ključev 5 K, za 100 korenjakov prve vrste 20 K, druge vrste 10 K, za 100 cepljenk prve vrste 120 K, druge vrste 60 K. Zaloga cepljenk je le majhna. Kdor ne prinese županstvenega dokazila, da je mali posestnik, mora plačati dvojnó ceno. — Trte so namenjene v prvi vrsti kranjskim vinogradnikom za nasaditev lastnih vinogradov. Le potem, če kaj preostaja, jih dobe lahko tudi drugi naročniki. Bližje pogoje izve vsak iz razglasov pri županstvih vseh vinorodnih občin, oziroma pri spodaj navedeni oblasti. Naročila sprejema najpozneje do 15. svečana 1920. državno vinarsko nadzorstvo v Novem mestu.

Štev. 12432/19.

OKROŽNICA.

Vsem hotelom in prenočiščem.

Mestni magistrat naroča na podstavi določila § 54. obrtnega reda, da mora biti v vsaki sobi, ki se oddaja tujcem v svrhu prenočišča, nabit na vidnem kraju cenik.

Prestopki se bodo najstrožje kaznovali.

Mestni magistrat ljubljanski.

dne 12. decembra 1919.

Pivo so nam pivovarne s 1. januarjem podražile in sicer velja isto odslej v sodicah K 240—, v steklenicah (zabojih) pa MK 380— za hektoliter. Pomanjkanju istega bo odpomagano, ker prične na ljubljanskem trgu zopet Delniška pivovarna v Laškem, delovati. Kakovost tega piva je izborna in si bo vsak izboljšal svoj obrat, kdor bo točil to pivo. Naročila se sprejemajo v zvezni pisarni, Ljubljana, Gospodarska cesta 16.

Vino. Vinske cene lezejo neprestano kvilsku, vinorejci se za prodajo malo menijo, vse pričakuje spomladi še višje cene. Štajerski veleposestniki sosebno oni nemškega mišljenja čakajo v priliki prodati svojim bratom onstran mejne črte. V Avstriji in Čehoslovaški so zaloge pošle, na Hrvaškem, to je v okolici Jaske in dr. se zahteva za novo 11 do 14 kron za liter, v Slavoniji dobra močna vina 9 do 11 kron, s transporti so težave. Če se Italijan ymakne homo dobili laglje dalmatinca, ki stane 7 do 10 kron liter. Člani ljubljanske zadruge se pripravljajo za dobavo celega vlaka vina iz Slavonije. Če se to posreči, bo pomanjkanju vina na našem trgu precej odpomagano, prihodnji mesec se ima ekspedicija izvršiti.

Razno.

Prepoved izvoza srebrnega denarja. Ker se v zadnjem času pojzkuša izvažati srebrni (kovan) denar v večjih množinah iz naše države, je minister financ izdal naredbo, v kateri se prepoveduje izvoz srebrnega

(kovanega) denarja iz kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev v znesku preko pet dinarjev na osebo.

Srjši sosvet in industrijski pouk v Beogradu. Minister trgovine in industrije je imel za člana tega sosveta šefa oddelka ministrstva trgovine in industrije v Ljubljani, sekcijskega svetnika dr. Rudolfa Marana in ravnatelja višje obrtne šole v Ljubljani, vladnega svetnika Ivana Šubica.

Devizna centrala za Slovenijo se je te dni ustanovila pri podružnici Centralne uprave v Ljubljani. Doslej je obstajala v Ljubljani nekaka podružnica devizne centrale v Beogradu. Ni pa mogla razviti po uredbi, ki je bila predpisana, prave delavnosti. Glavni vzrok upravičenim pritožbam naših uvoznikov in izvoznikov je dajalo dejstvo, da se je izročene tuje valute obračunavalo v Beogradu in sicer silno zamudno. Stranka ni nikdar vedela, pri čem da je. Stranke, ki so iskale tuj denar, je redko doletela srečnega usoda, da so kaj dobile. Posle nove centrale vodi posebna komisija, na čelu ji stoji predsednik deželne vlade.

Brzljavni odgovori trgovske in obrtniške zbornice. Interesenti, ki se brzljavno obračajo na trgovsko in obrtniško zbornico v Ljubljani za razna pojasnila, dobe brzljavne odgovore le tedaj, ako je plačan brzljavni odgovor.

Kredit naši trgovini, industriji in obrti. Beograjska podružnica »Muzeja za mednarodno trgovino in industrijo v Parizu« priobčuje, da je uprava tega podjetja sklenila dati jugoslovenskim trgovcem, industrijalcem in obrtnikom za 200 milijonov francoskih frankov blaga na kredit. Za informacije se je obračati na podružnico omenjenega zavoda v Beogradu.

Davek na izvoznike. Ministrstvo za obnovo in prehrano zemlje je odločilo v soglasju z ostalimi zainteresiranimi ministrstvi, da se producentom in izvoznikom odvzame 20% njihovih proizvodov na račun siromašnega prebivalstva. Načelniki železniških in parobrodskih postaj ne bodo nikomur izdajali niti vagonov niti brodov, dokler ne predloži potrdila, da je dal predpisano količino državi za siromake.

Nova pristojbina za brzljavke. S prvím januarjem letošnjega leta stopi v veljavo nov pravilnik brzljavne službe, ki bo veljal za naše kraljestvo. Nova pristojbina bo znašala 0.10 dinarskih para za besedo.

Ameriški lesení parobrodí. Pomorska sekcija naše delegacije na mirovnem kongresu v Parizu je predložila vladi v Beogradu predlog, naj naša država sprejme ameriško ponudbo za nakup gotovega števila lesenih parobrodov, ki so našemu pomorskemu prometu izvanredno potrebni. Po mnenju nekaterih članov sekcije naj bi te parobrode kupilo delniško društvo, ki bi se osnovalo na široki podlagi v domovini, a vlada bi morala ameriškim prodajalcem dati jamstvo, da se bo izplačala kupna cena. Parobrodí bi se kupili na kredit proti izplačilu samo neznatne provizije v gotovini (5 dolarjev za vsako tona, nekoliko manj kot 5%), a dobavitelji se nadejajo, da bi se ti parobrodí v teku treh let lahko izplačali sami s svojimi dohodki, ker so pomorske vozarine danes izvanredno visoke in se sklepa, da bodo prilično na isti višini ostale vsaj dve do tri leta in šele potem polagoma padale.

Čudni elementí na zagrebški borzi. Jugoslovenski Lloyd z dne 18. oktobra 1919 piše pod gornjim naslovom: »V zadnjem času velikega izpreminjevanja kurzov opažajo se na naši zagrebški borzi razni elementí, ki so v resnici zelo sumljivi. Kdo so, kaj so, s čim se bavijo, tega niti vrag ne ve, samo

to vemo, da so tu. Opozarjamo borzne mešetarje, da so oni odgovorni, ako v imenu teh čudnih elementov sklepajo pogodbe; prosimo upravo borze, da prisili mešetarje, da izvršujejo pogodbe s temi raznimi »trgovci« samo potom bank in ne po kavarnah in hodnikih, da se na ta način ognejo uzuelnemu obračunu. Vsekakor bi bilo dobro, da se enkrat izvrši temeljita perlustracija teh elementov«. K temu pripominja uredništvo: Kar velja za zagrebško borzo, velja tudi za nekoncesionirane zakonite »borze« v Ljubljani, kjer se istotako shajajo najsumljivejši elementí, ki brez dela z goljufijo in veriženjem izpodkopavajo temelje poštenemu trgovstvu in brez produktivnega ali potrebne posredujočega opravila kot parasiti uničujejo dobrne našega narodnega gospodarstva. Opozarjamo policijo, da že enkrat s krepko roko poseže med te elemente ter jih brezobzirno izroči rokí prvíce.

Pazite na kolke na bankovci! Komaj je markiranje končano, a že se razni slepari — zanašajo se na neumnost in nepazljivost nekaterih ljudi — poslužujejo goljufije. V Celju n. pr. so se že pojavili bankovci, na katerih so namesto mark (kolkov) razne znamke in počez ponarejeni žigi. Tudi so že prišli v promet stokronski bankovci, na katerih so marke z desetkronskih bankovcev in počez ponarejeni žigi. Pomnite torej: na tisočkronskih bankovcih morajo biti kolki (marke) modrorumene barve, na stotakih rjave, na petdesetakih zelene, na dvajsetakih vijoličaste in na desetakih oranžaste barve. Ne pustite se goljufati!

Kaj pa je to? K sklepu lista smo zaznali, da se je spravila policija nad ljubljanske gostilničarje ter jih tira v masah pred preiskovalni forum, obtožene kot navtjalce cen. Cene vina so v poslednjem času pri producentih neizmerno narasle. Dolenjec sam zahteva za svojo kisljico do 14 kron za liter. Štajerska stara vina so na mestu po 16 do 20 kron, Banatska vina se vsled transportnih težav in velikanskih režijskih stroškov tako podraže, da pridejo tudi na 14 do 16 kron na dom postavljena. Radi bi vedeli, kako naj gostilničar potem tako blago prodaja, da doprinese obrtni davek, dohodninski davek, najemnino, plača uslužbenstvo, plača neizmerno drago posodo, opravo, perilo, kurjavo, razsvetljavo, osušitev in kalo, to vse znaša 34% na prvotno ceno blaga, nato se mora še prišteti 20% zasluzka za preživljanje sebe in svojcev kot obrtnik. Vsakemu izobraženemu trgovcu in gostilničarju je znano, da se mora pri vinu na fakturno ceno dodati 50%, ako hoče dobiti svoj račun in ne v par letih propasti. Če sem plačal vino po 14 K, ga moram prodajati najceneje po 21 K; ono po 16 K nakupne cene po 24 K, sicer z bogom ti in obrat v najkrajšem času. Kdor kalkulira drugače, je delal tlako in zastoj, tega pa dandanes ne boš, in če se še taka pametna glava najde pri vladi. Poldite prijet poprej vinogradnike, katerim cene v kletí od dne do dne rastejo, ne pa obrtnika gostilničarja, kateri ima vsled teh nezaslišanih cen itak že tako slab obrat, da se marsikateri že peča z mislijo raje zapreti kot pa tako vegetirati. Vladna gospoda, gada se mora loviti pri glavi ne pri repu. Kadar bode te uredili cene pri producentih, potem še le ste upravičeni preganjati obrtnika, ako je predrag, sicer pa čim dražje so plače, tem manje se pije in je s tem tudi sveti vojski ustrezno, saj se nikogar ne silí piti, drago vino je luksus, izogne se ga lahko vsak. Pojdite drugam poskusit, kakšne cene bode te plačevali po gostilnah, v obče je znano, da je Ljubljana glede preživljanja danes najceneje mesto, in v tem pogledu gre čast našemu gostilničarstvu, katerega na poštenju ne prekašajo nikjer. Ni ga Boga, ki bi mi mo-

gel ukazati prodajati ceneje kot pa sem kupil. Če je kdo šel s ceno gor pri enem in istem blagu, je šel gotovo le za to, ker je s temeljitim računom prišel do zaključka, da je delal desedaj z izgubo in da tako ne more dalje, to je vzrok povišku, pa nič drugega.

Vsem zadrugam gostilničarske in kavarne obrti v Sloveniji. Dosedanji obrtni red je predpisaval, da imajo zadruga sklepali na občnih zborih tudi o pristopu k zvezam. Naša sedaj osrednja zveza vseh gostilničarskih zadrug v zedinjeni Sloveniji je zadruga v ozemlju izven Kranjske dežele že z okrožnico na to opozorila. Med tem pa je izšla naredba deželne vlade za Slovenijo, s katero se izdajajo predpisi za pošpeševanje ustanovitve strokovnih obrtnih zadrug in zvez obrtnih zadrug. — Člen II. te naredbe določa enostavno, da je vsaka obrtna zadruga že član strokovne zveze obrtnih zadrug oziroma pristojne splošne teritorialne zveze. S tem je torej tozadevno sklepanje brezpredmetno, ker predpisuje določba že po ipso avtomatično za vsako zadrugo članstvo pri obstoječi zvezi. Dotično naredbo prinese današnja številka našega lista, iz katere so podrobnejša določila razvidna. Naročamo torej vsem cenjenim načelstvom, da nam nemudoma dopošljejo natančen imenik vseh članov, da se zamore pričeti z rednim pošiljanjem strokovnega glasila. Naslov: Zveza gostilničarskih zadrug za Slovenijo v Ljubljani.

Državni policiji v Ljubljani. Z ozirom na upeljano zaslišavanje gostilničarjev v zadevi vinskih cen si dovoljujemo povedati, kaj danes pravzaprav cene vina povišuje in kakšen je resnični zadržaj pri vinski kupčiji. Gostilničarji, ki sami dobivajo vino od producenta, vedo, kakšne velikanske stroške provzročajo, vedo, kakšne velikanske stroške provzročajo dandanes ta obrat, ker je za vsako stvarco desetkrat večja dobavna režijska kot pa nekda. Za one pa, ki dobavljajo vino od veletržcev, prosimo imeti v vidu, da je na fakturino ceno pristoje za davke, najemnino, opravo, posodo, osobe, perilo, razsvetljavo, kurjavo in vse drugo še 34% na nakupno ceno in nato še le oblastveno določen 20% čist zaslужek za preživljanje sebe in svocev. To so že po nekdanjih dunajskih vladah dognane kalkulacije in natančno s številkami dokazane. Vsled tega prosimo to pri presojevanju današnjih vinskih cen vpoštevati in se po tem ravnati.

Tovariši!

Izboljšajte si svoj obrat s pivom Delniške pivovarne v Laškem, koje prekaša danes vse te vrste izdelke na našem ozemlju. Naročila sprejema založništvo v Ljubljani, Gosposvetska cesta 16 (Zvezina pisarna).

AVGUST AGNOLA

Ljubljana, Dunajska cesta 13.

Zaloga raznovrstnega namizja 242
za gostilne, hotele in kavarne.

Vino, belo in rdeče

izborne kakovosti v vsaki množini po primerni ceni nudi

Fran Jakobac, Jaska.

Zastopnik.

Ivan Lovšin, Ribnica.

Zamaške

nove in stare, kupi vsako množino
tvrdka Ljubljanska industrija
probkovih zamaškov

Jelačin & Ko. Ljubljana.

VINO

staro in novo v vsaki količini,
jako dobre kakovosti in zmernih
cen prodaja

Ladislav Pollak, Jaska, Hrvatska.

I. kranjska tovarna mineralnih
vod, sodavice i. t. d.

Ljubljana, Slomškova ulica šte. 27

priporoča:

sodavico, pokalico, naravni malinov in citronov sok, nadalje izborne sadne pijače v pat. steklenicah: jagodovec, nektar, kristalno citronado, jabolčni biser.

Gostilničarji, podpirajte lastno podjetje!

Ekstrakt

za

sadni punč.

Ia kvalitete umetno s saharinom oslajen da z vročo vodo izborno pijačo. Okus in vonj pravega punča. Sladkorja ni potreba. Pošilja se od 5 kg naprej po K 10— kilogram.

ADOLF TOSEK, Praga

Kral. Vinogradi šte. 1274/G.

Raznovrstno rudninsko vodo

priporoča

A. ŠARABON v Ljubljani.

Glavna zaloga rudninske vode in špecerijska veletrgovina.

Ceniki na razpolago!

Ceniki na razpolago!

Vinometre „Bernatot“. — Asbestov bombaž in prašek. — Eponit. — Francosko želatino Lipovo oglje. — Marmornat prašek. — Modro galico. — Natrijev bisulfid. — Ribji mehur. Spansko zemljo. — Tanin. — Žveplo na asbestu. — Žveplo v prahu. — Limonovo kislino. — Vinsko kislino. — Soda bikarbono. — Strupa proste barve itd.

ima v zalogi po najnižji ceni

Drogerija Anton Kanc

Ljubljana, Židovska ulica 1.

Z vsemi v špecerijsko in delikatesno stroko spadajočimi potrebščinami, kakor tudi z vseh vrst namiznimi in buteljskimi vini postreže gostilničarjem najceneje in najsolidneje tvrdka

T. MENCINGER, Ljubljana, vogal Sv. Petra ceste in Resljeve ceste.

Veleprazarna za kavo z električnim obratom.

Zaloga mineralnih voda.

Zaloga stekla, porcelana in svetilk
Fr. Kollmann
v Ljubljani

dovoli gostilničarjem in ka-
varnarjem pri večji naročbi
izdatno znižano ceno.

A. Bajec
cvetlični salon
Pod Trančo 2
vrtnarinja
Tržaška cesta 34
v Ljubljani.

Mazilo zoper „**Srbečico**“ garje,
lišaje za ljudi in živino, stane
en lonček 6 krone, po pošti 7 K.
Mazilo je belo, ne smrdi, ne
maže perila. — Dobi se v
lekarni

Trnkoczy, Ljubljana.

Vinska trgovina in restavracija
Peter Stepic
Spodnja Šiška št. 256
priporoča p. n. gostilničarjem svojo
veliko zalogo zajamčeno naravnih
vin iz dolenskih, goriških, istrskih
in štajerskih vinskih gorc.
Telefon št. 262.

Odprl sem hotel Beograd (dosedaj Sandwirt)

v Slovenjgradcu, kjer se nahaja gostilna, kavarna, me-
sarija, prenočišče, kegljišče, krasen vrt in se dobe voz-
niki na vse strani. Točil bom vedno najboljša vina in pivo
ter kavo. Vsak čas se bodo dobila mrzla in topla jedila.
Imel bom na razpolago vina vseh vrst v sodih in stekleni-
cah, ter sadjevec na drobno in debelo za razpošiljanje od
56 l naprej. — Za obilen obisk in naročila se priporoča

ANDREJ OSET, hotel Beograd, Slovenjgradec.

Obrtno izprašani sodarski mojster, cenilec-izvedenec
Ljubljana, Kolezijska ulica št. 18.

Franjo Repič.

P. n.

Usojam si Vam naznaniti, da sem prevzel od pokojnega očeta so-
darsko delavnico.

Obrt sem moderno, materijelno in osobno zvečal, ter se Vam do-
voljujem nuditi bogato zalogo v poljubni izbiri:

Sode vseh velikosti za vino, žganje, kis, olje in mast. Kadi
ledenice za sladoleđ, cvetlične, pralne, kopalne posode in po-
sode za živino. Ravno tako vse zgoraj navedena popravila in kle-
tarska dela. Na zahtevo izvršujem popravila tudi na domu.

Parafiniranje sodov!

Zagotavljam, da bodem naročbe točno, ceno in solidno izvrševal, ter
uljudno prosim naročila.

Z odličnim spoštovanjem

Franjo Repič
sodarski mojster.

Jakob Zalaznik

pekarija, slaščičarna in
kavarna

Stari trg 21

se priporoča sl. občinstvu
posebno z dežele

na zajutrak.

Posređovalnica za službe
gostilničarske zadrage v Ljubljani
Marje Terezije cesta št. 16

posređuje brezplačno
za vse službe lidoče

: v gostilničarskem obrtu :

Gospodarji iz Ljubljane plačajo 60 v,
z dežele 1 K.

Tovariši gostilničarji! Poslu-
žujte se te ugodne prilike!

Največja slovenska hranilnica

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

Je imela koncem leta 1918 vlog . . . K 80.000.000—
rezervnega zaklada . . . „ 2.500.000—

Sprejema vloge vsak delavnik

Za varčevanje ima vpeljane lične

domače hranilnice.

Hranilnica je pupi-
larno varna.

Dovoljuje posojila na zemljišča in po-
slopja proti nizkemu obrestovanju in
obligatornemu odplačevanju dolga.

V podporajo trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno

Kreditno društvo.

Vinska trgovina Ant. Müllerja v Domžalah

priporoča p. n. gostilničarjem svojo veliko zalogo zajamčeno naravnih
vin iz dolenskih, hrvatskih in štajerskih vinskih gorc ter
zagotavlja točno in solidno postrežbo po primernih cenah.

Vino se dostavlja na dom ali pošilja po železnici.

Pristni brinjevec

se dobi po primerni ceni pri

Franc Švigelju na Bregu
pošta Borovnica, Kranjsko.

Pivovarna „UNION“ v Ljubljani (Spodnja Šiška)

priporoča svoje izborne izdelke, kakor:
marčno, dvojno marčno in izvozno
pivo v sodčkih in steklenicah.

Dobó se tudi tropine in sladne cime, ki so kot živinska krma zelo priporočljive.